

Razventega se je zadnja leta na Dolenjsko sistematično uvažala montafonska pasma v svrhu zboljšanja oblik in užitka prvotne sive pasme, kakor so alihi s povoljnim uspehom, posebno če so pašniki na razpolago.

Za malo Slovenijo je število pasem gotovo zadostno visokov zato je opustiti vsako nadaljno neproduktivno poskušanje z novimi pasmami. Dosedanji pasemski okoliši naj ostanejo neizpremenjeni. Prišel je čas podrobnega dela v živinoreji, ki se mora vsiti v znamenju zboljševanja pasme same iz sebe potom prevdarnega odbiranja za pleme, ustanavljanja rejskih središč in priprave za mlečna kontrolna društva. Ustvarimo več in boljše krmo, to bo napravilo boljše živino, ne pa nove pasme. Med živinoreji naj se širi misel samozavešči in samopomoči!

4. **Zivinske razstave** so jako važne za napredek živinoreje; naj se pritrjuje tako, da se vzbudi zanimanje za rejsko delo in stremenje živinorejcev v širših krogih v prvi vrsti pa naj bodo razstave sredstvo pouka in zato zmirom zvezane z praktičnim poukom in predavanjem o dosedanjem uspehu in prihodnjem delu o živinoreji. Res odlične živali naj se nagradi s primerno visoko premijo. Večjo važnost bo polagati na mlečnost pri kravah. V Sloveniji se bo letno vršilo v jesenskem roku več živinskih razstav s premovanjem, v Solčavi in na Jezerskem tudi za ovce. V obdarovalne namene naj krajevni faktorji, okrajni zastopi, občine, denarni zavodi, prispevajo po svojih močeh, naj tekmujejo v tem, da spravijo svoto skupaj, ki je jednaka državnemu prispevku. Izrekla se je želja, da se delijo diplomi in vidni znaki, obeski, premiranim živalim: tej želji bo skušalo poverjeništvu ustreči, kakor hitro bodo razmere dopuščale.

5. **Kot sredstvo za zboljšanje vzreje** prihajajo v prvi vrsti v poštev pašniki, vzlasti planinski. Goriški in planinski kraji so in bodo ostali vedno vir zdrave živine, iz katerega črpajo dolinski kraji. Zato je gospodarsko največje važnosti, da se vprašanje planinskih pašnikov pri izvedbi agrarne reforme reši povoljno. Zahteve živinorejcev iz Bohinja, Gorenjske, Koroske in Solčave soglašajo v sledečem: planine, ki služijo živinorejski produkciji, naj se isti ohranijo, ona zemljišča, ki so služila kdaj temu smotru, pa so se tekom let vsled pospeševanja drugih panog živinoreji odvzeli, naj se vrnejo prvotnemu namenu. Vsled enostranske regulacije in pogozdavanja planiškega sveta je število živine v gorskih krajih slino padlo. Zahteve posvetovalcev so izvenele v sledeče predloge:

a) Naj se izvede strokovni pregled regulacije planinskih pravic; nekdanje kmetijske pravice naj pridejo zopet v veljavo.

b) Planšarstvo naj spada v okvir živinorejskega nadzorništva in je nastaviti živinorejsko naobraznega strokovnjaka kot planšarskega nadzornika.

Kmetijsko poverjeništvu hoče posvečati planšarstvu vsi mogočo pozornost, bo stopilo v stik z vsem zadevnimi činitelji in skušalo priboriti živinoreji starih pravic. Kjer gre za zemljišča, ki spadajo pod agrarno reformo, naj živinorejci skrbijo, da izvolijo v občinske agrarne odbore energične zastopnike in se naj organizirajo v društva in skupine, kajti posameznim kmetovalcem se bo oddajale v zakup ali končno last le takšne pašnike, ki bi ne bili primerni za skupno izkoriščanje.

V krajih, ki niso primerni za razvoj pašništva, naj skrbijo živinorejci, da bo imela mlada živina v bližini hleva tekališča in torišča na razpolago, kjer se lahko zadostno giblje.

Za napravo in popravo hlevov, gnojišč in gnojničnih jam se v bodoče ne bodo dajale denarne podpore, pač pa živinorejci lahko dobijo brezplačne načrte in strokovno navodilo, ako zaprosijo zato pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani.

6. **Plemenski sejmi** se bodo vršili v plemensko najbolj razvitih okrajih obenem z živinskimi razstavami.

7. **Zboljšanje užitkov** pri živini se mora smotreno pričeti. Na vseh kmetijskih šolah in bodočih rejskih središčih naj se uvede kontrola mlečnosti po načinu kontrolnih društev. Kot predpriprava za kontrolna društva se vršijo letos po deželi molzni tečaji, pri katerih se teoretično in praktično razpravlja o glavnih činiteljih mlečnosti, ki so: izbira plemenstih živali, pravilna vzreja telic, molže, krmiljenje, snaga, zrak in svetloba. Kraji, kjer se smatrajo taki tečaji potrebni, naj se pridno priključajo pri poverjeništvu za kmetijstvo.

8. **Zivinorejske organizacije** (bikorejske in živinorejske zadruge) se v Sloveniji z malimi častimi izjemami niso mogle povoljno razviti, ker so se preveč postavljale na stališče državne podpore in zahtevale od članov premalenkosti deležev. Od že obstoječih zadrug se bodo zbirali podatki o njih delovanju; nadaljnega ustanavljanja se pa začasno ne more priporočati. Zivinorejska organizacija se bo izvedla po občinah na ta način, da si občinski odbor iz svoje sredine izbere „Zivinorejski odsek“, kateremu je naložena skrb za povzdigo živinoreje v občini. Taki Zivinorejski odseki se bodo osnovali na podlagi začasne naredbe, ki bo v kratkem izšla.

Končno se je kot naloga najbližje prihodnosti pripoznalo sledeče: ustanovitev Zivinorejskih odsekov po občinah, priklopitev planšarstva živinoreji in ustanavljanje rejskih središč.

Zivinorejci! V kratkih potezah smo vas seznanili z načrtom za povzdigo živinoreje; podane so splošne smernice, na podlagi katerih najde vsak svoj določen delokrog. Zdaj pa s polno paro na delo, da v kratkem nadomestimo to, kar nam je vojna uničila.

t. m., kakor je bilo objavljeno, ampak je prva seja parlamenta določena na 27. t. m., ko bo železniški promet zopet upostavljen.

Nemčija. Od Nemčije zahtevajo: Francoska in Belgija ter Italija, da izpolni vse pogoje, katere jej narekuje mirovna pogodba. V Nemčiji so se razburkane razmere zopet pomirile, ker je vlada zmagała nad komunisti. — Mirovni posvet. Mirovna konferenca se je zopet sestala za 8 ali 10 dni v San Remu. Razpravljali bodo pri tej priliki o jadranskem vprašanju, o razorožitvi Nemčije in o Turški. Teh posvetov se udeležuje tudi veliko število vojaških strokovnjakov.

Cehoslovaška. V Cehoslovaški so se začele volitve v cehoslovaško narodno skupščino. Po dosedanjih obvestilih o izidu volitev zmaga je povsod socialisti.

Avstrija. Državni kanceler dr. Renner se je vrnil iz Rima. Prihodnji sestanek med italijanskimi in avstrijskimi državniki bo v Benetkah. Pravijo, da bo posetil Dunaj italijanski ministrski predsednik Nitti. Na Dunaju bi se naj zaključila prehranjevalna pogajanja med Italijo in Avstrijo. — Stavka. Na progi južne železnice stavkajo železničarji, ki zahtevajo povišanje plač.

in v nezaprth posodah in steklenicah. Prepoved je veljavna za vse pokrajine Slovenije.

Kdo je kriv draginje živil? Socialni demokrati in liberalci kričijo, da so „klerikalci“ krivi draginje. In mnogi neuki ljudje to kar slepo verjamejo. Stvar pa je čisto drugačna. Ko je bil dr. Korošec lansko leto prehranjevalni minister, je hotel ob novi letni leta 1919 zaseči ali rekvirirati velike zaloge žita v Banatu in drugih južnih krajih. Država bi bila tedaj kupila žito za približno 2 K 1 kg. Zaseženo žito bi se bilo spravilo v skladišča in država sama bi razpolagala z njim. Ona bi bila lahko do dobra preskrbovala vse naše kraje s ceno moko in žitom. Strokovnjaki so preračunali, da bi mi lahko imeli, če bi slo po načrtu dr. Korošca, danes moko po 4—5 K 1 kg, koruzo po 2—3 K. A kdo je ta velikopotezni načrt preprečil? Liberalci in socialdemokratje so zag-nali proti dr. Koroševemu načrtu grozen vik in krik, češ, Korošec hoče zopet uvesti rekvizicijo. In slikali so naši liberalci groznega Koroševnega rekvizicijskega zmaja kmetom na svoj papir in ga opisovali na svojih shodih. Zakaj? Zato, ker so zahtevali za žito in moko prosto trgovino in zato, ker so verižniki in vojni dobičkarji njihovi najboljši in malodane edini somišljeniki. Avgusta 1919 je potem prišla liberalna in socialdemokratska vlada na krmilo, ki je na ljubo

bogatih vojnim dobičkarjem proglasila za žito in moko prosto trgovino. Izdajala je svojim prijateljem izvoznice. Z veriženjem iz roke v roko, z neprimerno velikim izvažanjem se je cena žitu in moki dvignila na sedanjo grozno višino. Banatski kmet je dobil za žito samo 2—3 K, a visoko ceno so nam napravili liberalni in socialdemokratski verižniki. To so glavni krivci draginje!

Rdeči hujškalci na deželi. Od židovskih ter od delavskih žuljev se živčih socialdemokratskih voditeljev nahujskani štrakuječi socialdemokratski železničarji so se razpršili te dni po deželi, kjer verižijo, pijančujejo in širijo naravnost neverjetno hujšajoče vesti proti vladi, naši stranki in celo proti državi. Ljudstvo je vsled neznosne draginje, ki so jo zakrili ravno liberalci in socialisti s svojim verižništvom, itak dovolj razburjeno. Sedaj pa se prihajajo ti rdeči petelini s hujskanjem prilivati olja na žrjavico ljudskega razburjenja. Zahtevamo od politične oblasti, da izda strogo naročilo orožniškim postajam, naj pazijo na rdeče prekucuhe, ki prihajajo rovariti na deželo.

Bojni načrti samostojnežev. Od Sv. Ruperta v Slov. goricah se nam poroča: Naši samostojneži iz Strme gore se kaj čudno obnašajo. Pri cerkvi stoje skupaj, kakor kak generalni štab. Na Velikonoč je imel eden teh generalov na svoji suknji več bleščečih dekoracij rajne Avstrije, da je izgledal kakor kak general, ljudje so pravili, da je bil poglavar tukajšnje „Samostojne.“ Lepa prikazen!

Preklie. Sv. Martin pri Vurbergu. Ivan Pehan, Marija Pehan in Ivan Pehan ml. v Spodnji Koreni, prekljenjemo javno svoj pristop k Samostojni kmetijski stranki. S to stranko, ki dela samo zgago, seje sovražstvo med naše ljudstvo in ki združuje krog sebe narodne odpadnike in ljudi take vrste, nečemo imeti nič opraviti. V naših krajih se vsak zaveden človek sramuje biti pri Samostojni.

Konjska dirka in manifestacija v Ljutomeru Dne 13. maja — na Križevu — bude v Ljutomeru velika konjska dirka in obenem manifestacija za Jugoslovansko Matico. Razna društva v naši sosesčini prosimo, da isti dan naj ne napravljajo svojih prireditvev, temveč se naj v obilnem številu udeležijo slavnosti v Ljutomeru.

Smrt vzorne žene. Dne 5. t. m. je umrla v Srednjem Gasteraju pri Sv. Jurju v Slov. goricah vrla kmetica Marija Sver, ki je bila še le nekaj mesecev v drugič poročena. Njeni sijajni pogreb je bil dokaz, kako splošno je bila rajna priljubljena. Svetila ji večna luč!

Mladost, glasilo slovenskih Orlov, je letos krasna! Dozdaj so izšle 4 številke. Clanki posegajo prav temeljito v fantovsko življenje. Krasen je dr. Srebrničev članek „Spoštuj žensko, spoštuj dekle!“ v 2-3. števil. in dr. Ušeničnikov: „Vera — zasebna reč?“ v 4. števil. Drugi članki razpravljajo o fantovskem veselju, o treznem življenju, o lantovskih večerih, o gledališkem odru i. dr. Bogato je zastopana telovadba in orlovska poročila, tudi iz zasedenega ozemlja, celo Cehoslovaške, Francoske, celo iz Amerike. Mladost stane za Orle na leto 20 K. Orli, naročajte jo. Če ne more vsak zase, pa jo naročajte skupno.

Citatelji „Glasnika najsvetejših sreč!“ Povest „Vrt Marijin“, ki ste jo brali leta 1918 in 1919 v „Glasniku“, je izšla ravnokar kot posebna knjižica. Obsega 243 strani in stane samo 3.50 K. Naročajte jo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Kdor naroči 10 izvodov, dobi enega povrh.

Gospodarstvo.

Vinogradno poročilo.

Anton Kosi.

(Iz ormoško-ljutomerskih gor; sredi meseca aprila.)

Vsled izredno ugodnega vremena v mesecu marcu so se letos vinogradna opravila, zlasti pa prva kop, že v minulem mesecu dovršila. V prejšnjih letih, posebno pa med vojno, smo bili vinogradniki v prav velikih skrbih radi delavnih moči, a letos smo bili teh skrbi rešeni, zakaj vsak vinogradni posestnik je lahko dobil toliko težakov, da je v najkrajšem času dovršil prvo kop, to velevažno goričko delo. A tudi grobalo se je mnogo, zlasti na mestih, kjer so se v vinogradu pokazale goličave. Ko smo obnavljali pred 20 leti po trtni uši upoštene vinograde, so nam vinogradni strokovnjaki zatrjevali, da bo trta na modern način zasnovana in odgojena, trpežna in v vsakem oziru odporna, toda odpornost na ameriško podlago cepilne domače trte se je z majhnimi izjemami slabo obnesla, zakaj tudi pri najuzornejšem obdelovanju prenovljenih vinogradov je začela trta hirati. To je vzrok, da so se viničarji lotili zopet starinskega grobanja, ne oziraje se na ameriško podlago — žlahtna rozga se položi v zemljo, da požene korenine in tako bomo imeli vinogradniki prej ali slej zopet gorice brez ameriške podlage. Viničarja tolaži pri tem delu zavest, da bo vinograd i brez ameriške podlage v strajal 15—20 let, a zatem se bo delalo zopet na novo. Pri tem delu se prihrani vinogradniku veliko stroškov. Le pomislimo, koliko stanejo danes cepljene trte, koliko rigolanje in pri tem je treba čakati še tri do štiri leta na sad.

Spričo bajnovisokih cen bakrene galice, žvepla itd. so nekateri vinogradniki začeli smarnjico (neposredne rdečo ameriško trto), ker ta trta ne zahteva ne škropljenja z modro galico, ne žveplanja, in najsitudi daje bolj divje vino steničjega okusa (nekaterim ta okus prija, drugim zopet ne), se je v posled-

Politični ogled.

Jugoslavija. Italijani bi radi opeharili Jugoslavijo za Reko. Italijansko časopisje je naenkrat začelo ponujati nam Jugoslovanom Skader za Reko. Te dni so se vršile v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani velike manifestacije (slavnostni sprevo-di), kjer se je naglašala življenjsko nujna posest Reke od strani Jugoslavije. — **Železničarska stavka.** Po celi Jugoslaviji je izbruhnila splošna stavka vseh železničarjev. V celi Jugoslaviji ne vozi-jo vlaki. Vzrok stavke je baje zahteva zboljšanja sedanjih plač, katere so imeli železničarji doslej itak najboljše. Ako ugodijo železničarjem danes in jim povečajo plačo, bodo zahtevali čez 14 dni zopet povišanje. Na drugi strani pa ima ta štrajk politično ozadje, da bi se s stavko pripomoglo komunistom na po-vršje. Vlada se sicer pogaja z zastopniki železničarjev, a kljub pogajanju je odredila, da morajo vsi stavkajoči železničarji od 22. do 38. leta se takoj javiti k orožnim vajam. Vojaska suknja jih bo spametovala v toliko, da bodo rajši delali in ne samo mislili na kak štrajk. — Radi železničarske stavke se tudi ni moglo sestati narodno predstavništvo dne 19.

Tedenske novice.

Bogoslovje v Mariboru. Letos se bo delil prvi višji red ali subdijakonaf dne 1. majnika, drugi višji red ali dijakonaf dne 1. junija in tretji višji red ali svetomašniško posvečenje dne 7. julija. Te redove bodo prejeli ti-le gg. bogoslovci četrtoletniki: Perk Miloš iz Slovenigrada, Glavnik Franc iz Skal pri Velenju in Vrhnjak Lojze iz Pameč. Castitamo! — Ton-zura in štirje nižji redovi so se delili dne 6., 8. in 10. aprila. Te redove so prejeli sledeči gg. bogoslovci 2. leta: Granfol Ivan od Sv. Lovrencia v Slov. gor.; Jeraj Franc iz Rečice v Savinjski dolini; Karo Tone iz Vranskega; Presnik Josip iz Zdol pri Brežicah; Radanovič Tončič iz Kapel pri Brežicah, Zdolšek Al. iz Ponikve ob južni žel., in pa trije gg. bogoslovci iz Koroškega: Blüml Rudolf iz Ziljske doline; Nadrag Lojze iz Loč pri Bačah; Trabsinger Lenart iz Tin-ja pri Prevaljah. Castitamo! — Radi boleznj je dobil začasen dopust g. bogoslovec Jurij Guzej od Sv. Ju-rija ob južni žel.

Prepoved alkohola v Sloveniji. Deželna vlada za Slovenijo je izdala odlok, v katerem je do prekli-va prepovedano točenje, kakor tudi prodaja vseh al-koholnih pijač, kakor vina, piva in žganja v zaprtih

njem času tudi ta pridelek tukaj dobro plačeval. Pomniti pa gre, da slovesa naše ormoško-ljutomerske vinske kapljice šmarnica na noben način ne bo povzdignila, pač pa nasprotno.

Kar se tiče vinskih zalog, so te že prav majhne. Lani (1919) je pridelal skoraj vsak vinogradnik komaj šestino od množine iz leta 1918. Leta 1919 je bilo vobče za vinogradnike neugodno, mislili smo celo, da bomo pridelali „meksičanerja“, t. j. tako kiselico, kakor leta 1864, toda v poslednjem času se je Bog z milim očesom ozrl na naše vinske gorice ter dal vreme, ki je dobro služilo vinski trti, tako, da se smo pridelali vendarle dobro kapljico, četudi malo. Izborni letnik 1917 se najde samo še tuintam in se ta ni naprodaj. Kdor ga je hranil, lahko ga je sedaj prodal po 28–30 K liter. Cena letniku 1918 se suče okrog 16–18 K, letniku 1919 pa 18–24 K, kakoršno je pač blago.

Nekateri vinski pivci se čudijo tem ogromnim cenam, ne pomislijo pa, da so tudi cene drugim predmetom neizmerno poskočile. In končno: Vino ni živilo, kakor n. pr. kruh, meso itd., ampak samo „predmet za uživanje“, kdor pa hoče uživati, naj plača, kakor mora tudi vinogradnik drago plačati vse, kar je za pravilno obdelovanje in vzdrževanje vinograda potrebno. Sicer pa mi mora pritegniti vsakdo, ki z odprtimi očmi gleda v svet, da cena vinu nikakor ni previsoka, sicer bi se ga nekoliko manj popilo, a tudi manj pijancev bi hodilo okrog po naši ljubavi domovini.

Novo sredstvo proti grozdnim plesnobi. Velepos. Hornicki v St. Ilju v Slov. gor. je baje iznašel novo in zelo uspešno sredstvo proti grozdnim plesnobi. Može menda sam dosegel dobre uspehe v boju proti tej nevarni boleznini vinske trte. Dobro bi bilo, da bi se strokovnjaki zanimali za iznajdbo ter jo preiskali, ali ima res kako vrednost ali ne.

Veleposestva na Slovenskem. Na Slovenskem je krog 400.000 oralov veleposestev. Od teh je tričetrt v rokah raznih nemških, italijanskih in madžarskih plemičev in graščakov.

Licencovanje plemenskih bikov v mariborskem okraju. 1. Dne 3. maja 1920 ob 8. uri v Mariboru v Magdalenskem predmestju pri gostilni Rapce, za občine: Bistrica pri Limbušu, Bistrica pri Rušah, Ruše, Limbuš, Lobjnica, Smolnik, Bresternica, Jelovec, Kamnica, Sv. Križ, Rožpoh, Boč, Janževa gora, Selnica ob Dravi, Slemen, Pekre, Radvina, Razvanje, Studence, Tezno, Vrhovdol, Dogoš, Sv. Miklavž, Pobrežje, Zrkovec, Krčevina, Lajtersberg, Sv. Peter mesto Maribor, Ciglenice, Zg. Duplek, Sp. Duplek in Sv. Martin pri Vurbergu. 2. Dne 4. maja 1920 ob 8. uri v Slivnici pri gostilni Lesjak, za občine: Bohova, Fram, Sp. Hoče, Loka, Morje, Orehova vas, Rogoz, Skoke, Slivnica, Gorica, Ješenec, Sv. Marjeta n. Dr. polju, Podova, Rače, Zg. Hoče, Pivola, Pohorje, Ranče. 3. Dne 5. maja 1920 ob 9. uri v St. Ilju v Sl. g. pri gostilni Polak, za občine: Jarenina, Kaniža, Polička vas, Vukovski dol, Zg. Jakovski dol, Ploderšnica, Ceršak, Cirknica, St. Ilj, Selnica ob Muri, Rač, Spilje, Vilke. 4. Dne 6. maja 1920 ob 9. uri v Pesnici pri gostilni Likavec, za občine: Dragučova, Grušova, Sv. Marjeta na Pesnici, Pesniški dvor, Vosek, Sp. Jakovski dol, Dobrenje, Gradiška, Na Ranci. 5. Dne 7. maja 1920 ob 9. uri v Sv. Juriju na Pesnici pri gostilni Bračko, za občine: Zg. Sv. Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici, Plač, Slatinski dol, Spičnik, Svečina, Vrtnice, Gradišče, Klanc. 6. Dne 8. maja ob 8. uri v Sv. Lovrencu na Pohorju pri gostilni Koder, za občine: Cinžat, Kumen, Lehen pri Ribnici, Sv. Lovrenc na Pohorju, Recenj, Rudeč breg. Istočasno se bodo ogledovali in premirali tudi bički stari od šest mesecev naprej. Za obdobje plemenskih bikov dovolj država 4700 K in okrajni zastop Maribor 1050 K, skupaj 5750 K, za lepe bičke pa nagrade v skupnem znesku po 2350 K. Pri tej priliki bode drž. višji živinozdravnik gospod Pirnat predaval o umni živinoreji.

Kako je na Dunaju in sploh v Avstriji? Veliki teden je veljalo konjsko meso 1 kg 100 K, konjska je tra 1 kg 96 K; srežen tisti, ki je kaj dobil. Za Veliko noč se je dobilo zmrznjeno goveje meso 10 kg za o-sebo, sprednje 96, zadnje do 124 K 1 kg, teletine ni. Prešičevo meso imajo samo tihotapeci in pri teh velja 1 kg 150–180 K; znan je slučaj, da je neka družina plačala za šunko 1500 K. Dobili so na Dunaj zmrznjene zajčke (kunce) iz Avstralije 1 kg 70 K. Teh pa vendar ljudje niso radi kupovali, ker je bila živalica zmrznjena in odrta brez glave, zelo podobna mački; mogoče so bile tudi vmes. Prodali so jih polagoma, brez nastavljanja. Vino velja najcenejše 40 K; pivo 1 vrček 4 K; v kavarnah se dobi precej dobrega, a cene zmore le milijonar. Fižol, leča, grah se dobijo pri tihotapecih po 40 K, sladkor 180 K, krompir 16 K, kava 180 K, 1 slanik stane 8 K, 1 jajce 12 K, špinata na trgu javno 16 K 1 kg, repe in zelja ni. Zveplenk v trgovini ni, tihotapec pa prodaja zavoj z 10 skatljicami za 30–40 K; slaba marmelada s saharinom velja 1 kg 50–60 K; sir dobi, kdor prinese kakor zdravniško spričevalo, katero tudi ni zastoj. Premog stane 1 kg 5 K; drva 1 kg 2 K. Viržinka velja pod roko 5 K, cigareta Sport 1 K, najslabši tobak za cigarete 20 K, tobak za pipo 10 K in tudi več. Od vlade je došel odlok, da sme vsaka banka izplačati za 1 srebrno krono — 23 papirnatih!

Vrednost italijanske lire pada. Zadnje dni je vrednost italijanske lire močno padla. Te dni je padla veljava lire celo na K 5.60, to se pravi, da se je dobila lira že za K 5.60, dočim je pred tedni veljala lira 8–9 K.

Boj majnikovemu hrošču.

Jož. Priol, strok. učitelj.

Topli solnični žarki so izvalili letos naravo, da je odela spomladno obleko skoraj celi mesec prej, nego je bila njena navada. Posebno krasni so naši sadonosniki. Človeku se zdi, da gleda morje cvetk, ki jih je pričarala na dan tajna sila večnolepe spomladi.

Toda ni se še odprl zadnji cvet in že se je pojavil hud in grd sovražnik, ki nam preti uničiti brezobzirno, kar nam je naklonila dobrotna narava. Ta sovražnik je vsakem dobro znani majnikov ali ručavi hrošč, ki obletava naše sadno drevje zadnji čas kar v celih rojih. Majnikov hrošč se živi z listjem in cvetjem in ogroza dostikrat drevje do golega.

Listje je pa za drevo življenskega pomena, kajti ono tvori pljuča in želodec drevesa. Z listjem diha drevo, kakor diha s pljuči človek in žival. Zeleno listje sprejema iz zraka ogljikov dvokis in ga presnavlja v skrob, sladkor, beljakovine in druge spojine, ki jih rabi drevo neobhodno za svojo rasti in za razvoj sadja. Le drevo z bujnim in zdravim listjem zamore dobro rasti in razviti debelo, sočno in sladko sadje. Drevo, ki ga je objedel majnikov hrošč, zaostane v razvoju, sadje, kar ga je na njem ostalo, ostane drobno, krmežljivo in nevкусno. Drevo oslabi tako, da traja več let, preden pride zopet k svoji prvotni moči.

Iz povedanega sledi, da je škoda, ki jo povzroča ta škodljivec, ogromna in znaša, če upoštevamo samo Slovenijo več milijonov kron.

Proti tem kvarljivcu moramo zato brezobzirno v boj, zatirati ga moramo povsod in z vsemi sredstvi.

Da ga bomo lahko zatirali z večjim uspehom, je potrebno, da poznamo vsaj v glavnih potezih njegovo življenje. Ko so se hrošči mesca maja nažrili in sparili, poginejo sami, samice se pa zarinejo v zemljo, kjer odložijo po 40–60 jajčec. V teku enega mesca izlezejo iz jajčec ličinke, ki jih poznamo pod imenom ogrei. Ogrei so, ko dorastejo 5 cm dolgi, belorumeni barve in imajo rujav glavo. Odlikuje jih brezprimerna požrešnost. Žive se s koreninami najrazličnejših rastlin, od nežne solate do visokega in mogočnega drevesa.

Ker ostanejo ogrei 3–4 leta v zemlji, doprina-sajo veliko škodo, škodo, ki je mnogo večja nego ona, povzročena po hrošču samem.

Ko so ogrei dorasli, kar se zgodi v našem podnebbju povprečno v treh letih, se v teku poletja zabubijo. Iz bube prodre po dveh mesecih hrošč, ki pa ostane čez zimo lepo v zemlji. Selo prihodnje spomladi, ko se je zemlja dovolj ogreela (aprila, maja), pri-radijo hrošči na dan in se napote, nemudoma na zelene rastline, sadno in gozdno drevje, kjer začnejo iznova svoje uničevalno delo.

Majnikovega hrošča moramo zatirati kjerkoli ga naletimo, na sadnem pa tudi na gozdnem drevju in grmovju v bližini sadonosnika. Z najboljšim uspehom ga stresamo iz dreves ob jutranjih urah na spodaj pogrnjene rjuhe. V tem času so hrošči okorni in padejo na tla, dočim postanejo pozneje živahni in pri tresenju odletijo. Nalovljene hrošče spravimo v vreče ali košare, jih polijemo s krompom, nato pa pokrimo svinjam ali kuretin. Če nimamo ganje boljše uporabe, jih spravimo na kompost, ki ga s tem izdatno izboljšamo.

Ni potreba povdarjati, da moramo uničevati tudi ogrei, kjerkoli jih najdemo. Izborna pomoč nam nudi v tem oziru krt, ki se preživlja večidel z ogrei. Pa tudi vrane in skorei pobirajo pridno to mrčes za plugom in jih pri tem delu nikar ne motimo.

Sedaj pa nemudoma nad hrošče vsi, komur je ležeče na tem, da pridelamo letos dosti sadja! Le z enotnim in smotrenim zatiranjem bomo dosegli uspehe in se ognili škodi, ki nam jo ta škodljivec lahko povzroči.

Dopisi.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Liberalni gromovnik, profesor Voglar je dne 12. t. m. hotel prodajati v Bombekovi gostilni svojo demokratsko robo, a mi kmetje smo mu dostojno pokazali pot, v Maribor. Takih straši ne rabimo.

Svečina. Nov slovenski občinski napis občine Slatinski dol pri mostu blizu cerkve je nekdo umazal s človeškim blatom. Opravičeno sumimo, da je to delo onega velikega „Jugoslavana“, za katerega se nek mariborski liberalni rodoljub poteguje s tako sveto verno. Ljudje s prstom kažejo za človekom, ki se danes tajno ruje proti državi, ki vrta in poskuša zopet na vse mogoče načine priti pri nas do komande. — Odstavljeni nadučitelj Jamnigg od Gornje Kungote tudi zasluži, da se njegova „delovanje“ kontrolira.

Ormož. Gospod urednik! V „Straži“ ste priobčili imena romarjev, ki so se vozarili na Dunaj tožiti Slovence. Bi li ne bilo umestno še priobčiti imena onih propalic, ki so doma z vso gnjusobotožarili in preganjali Slovence? Skoro v vsakem kraju poznamo take propalice, ki so med vojsko pokazali svoj patriotizem s tem, da so tožarili poštene Slovence in jih pomagali preganjati. Ne samo, da so ovajali, tudi pričevali so krivično pred sodnjami. Za svojo gnjusno delo so bili bogato oškodovani s podelitvijo raznih vojnodobavnih služb, z oprostitvijo od

vojaške službe, s častnimi odlikovanji itd. Taki ljudje so med vojno bogateli samo na račun poštenih Slovencev, katere so pomagali pritiskati ob tla. In kako se godi tem ljudem danes v Jugoslaviji? Nič slabše kot poprej v stari Avstriji! Še prednost imajo tuintam pred zavednimi in nekdanj preganjanimi Slovenci. Naravnost neverjetno kake nazore imajo danes vodilni možje če trdijo, da gre zato, kdo je danes zanesljiv Slovenec in ne kdo je bil nekdanj, ko je šlo zato, da si Slovani priborimo Jugoslavijo. Marsikateri Slovenec v stari Avstriji ni mogel priti do kruha, tudi v Jugoslaviji ne dobi službe in sedi pri prazni skledi, medtem ko se propalice vrivajo v ospredje in uživajo svoje nekdanje časti in službo nemoteno naprej. Tudi tukaj treba odpomoči, da pridejo pošteni, nekdanj preganjeni Slovenci do svojih pravic. Propalicam treba stopiti povsod pošteno na prste in preprečiti, da elementi, ki so v Avstriji delili spričevala nezanesljivosti Slovencev, svoje delo v Jugoslaviji ne nadaljujejo.

Središče. Na zadnjem obnem zboru naše Kmetijske podružnice so pri volitvi delegatov naši samostojneži grdo pogoreli. V svoji jezi se hočejo zdaj radi porazi pritožiti in dokazati, da je 10 več kakor 28. Pri modrosti naših samostojnežev je mogoče njikovo npanje, da se jim ta dokaz posreči! Bodemo videli!

Planina. Cenjeni gospod urednik! Upam, da ne boste nevoljni, ko se oglašim v vašem cenjenem listu „Slovenski Gospodar“ kot staremu našemu prijatelju. Kakor drugje, tako se je spremenilo tudi tukaj v našem planinskem trgu po preobratu. Vsled preobrata je prevzel županstvo mož, po poklicu mali kmet in čevljar. Ker je bil pa poprej na videz nekako katoliškega prepričanja, je prišel kot tak po milosti naših klerikalcev v občinski odbor in ob enem bil izvoljen cerkvenim ključarjem. A sedaj pa čujte in strmite! Kakor hitro je postal župan, je pokazal takoj svojo pravo politično barvo. Začel se je pajdašiti s prejšnjimi štajerčijanci in socialisti ter sploh z vsemi zagriženimi sovražniki naše Slovenske Kmetijske Zveze. Zborovanj Kmetijske zveze se ni udeležil, pač pa zborovanja samostojnih. Njegova duševna hrana je seveda „Kmetijski list“, katerega sledovi se že kažejo na njegovem sinu. Na vso moč si prizadeva, kako bi dobil več pristašev k tej puhli stranici, da bi potem zmagal pri bodočih volitvah. Pa ne boš, Franceljček! Razni zollerji, svinjski mešetarji in par oštrjev ti ne bodo priborili zmage. Zato bomo že mi stari zvezarji skrbeli. Do tistega časa pa: Z Bogom!

Verače. V času podpisovanja majniške deklaracije so se vse občine z navdušenjem izjavile za isto, le naša občina je delala žalostno izjemo. Temu se pa ne moremo čuditi, če pomislimo, da ji načeluje mož, ki mu politično obzorje ne sega čez sosedov plot, ki posebno naglašja, da njemu „je vse eno, Nemec ali Slovenec“, samo da plača. Ves svoj denar ima v nemških bankah in na njegov pritisk menda ni prav nobena občina podpisala toliko vojnega posojila kot ravno veračka. Celi čas vojne je imel župan Anton Bovha aprovizacijo v rokah, pri kateri se je njegova mastna malha na račun bednega, izmozganega ljudstva napolnila do vrha. Pri nas uobzorne izkaznice še sploh niso prišle nikoli do veljave. Ubožne karte je dobil le tisti, od katerega je imel župan kako osebno korist, ne glede na to, kako premoženje poseduje. — Obrabčamo se javno na Vas, g. župan Anton Bovha: 1. V začetku aprila ste dobili 68 kg sladkorja od ubožne akcije, ½ kg na osebo; zakaj niste razglasili tega sladkorja in zakaj ga ne oddaste svojemur nameru? Je li šel zopet kot običajno na Hrvaško po 60 K? 2. Zakaj nimate nikoli določenega stalnega uradnega dneva in ure? Zakaj pustite stranke čakati vsigdar najmanj pol dneva? Je-li občina radi župana, ali pa obratno? Pričakujemo, da boste na naše javno vprašanje odgovorili, sicer bomo prišli še z drugimi rečmi na dan. Avstrijski dub mora izginiti tudi iz naše občine! Narodno vlado v Ljubljani prosimo, da posveti nekoliko svoje pozornosti temu našemu dopisu!

Orlovski vestnik.

Okrožna prireditel v Hočah. V smislu sklepov zadnje okrožne seje je odbor izdelal podroben vspeled orlovske prireditve Mariborskega okrožja. Odsekom določimo v kratkem vabila in tudi plakate za to prireditev. Glede izdatkov za zajtrk in obed naznanjamo, da stane oboje skupaj 10 K. Udeležbo je treba priglasiti najkasneje do 5. maja na naslov okrožnega podpredsednika (Fr. Polak, kaplan, Hoče). Opozarjamo odseke, naj pridno vežbajo proste vaje, da bodo mogli z velikim številitm telovadcev nastopiti pri javni telovadbi. K prireditvi vabimo tudi druge mladeniške in dekliške ter izobraževalne organizacije mariborske okolice. Na svidenje dne 13. maja v Hočah! Bog živi!

Teharje. Dne 13. junija 1920 se vrši na Teharjih orlovski tabor Celjskega okrožja. Domači odsek in vse druge naše krščanske organizacije so že pridno na delu, da poskrbijo, da se razvije tabor v veličastno manifestacijo orlovske misli. Največje za nimanje pa vzbuja nova zastava tukajšnjega odseka, ki be isti dan blagoslovljena. Načrt za zastavo je izdelal g. arhitekt J. Vurnik v Ljubljani. Ze ime g. arhitekta jamči, da bo zastava prvovrstno. Umestno delo, ki se bode z lahkoto merilo z vsemi drugimi slovenskimi zastavami. Torej na svidenje na lepih Teharjih! Bog živi!